

УДК 336.332

DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-3-2>**Волохова І.С.**доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів,
Одеський національний економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6993-1757>**Iryna Volokhova**
Odesa National Economics University**ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ БЮДЖЕТІВ ЗА РАХУНОК
ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ****FORMATION OF BUDGET REVENUES AT THE EXPENSE
OF PERSONAL INCOME TAX IN UKRAINE**

Анотація. У статті проведено дослідження бюджетної ролі податку на доходи фізичних осіб у формуванні бюджетів усіх рівнів. Проведені аналіз податкових надходжень місцевих бюджетів України та оцінка ролі міжбюджетних трансфертів під час формування їхніх доходів. Автором проведено порівняння вітчизняної структури податкових надходжень місцевих бюджетів із аналогічною структурою в розвинутих країнах. Все це дозволило авторові виявити та окреслити актуальні проблеми справляння податку на доходи фізичних осіб та проведеної в Україні фінансової децентралізації. З метою збільшення надходження податків з доходів фізичних осіб та одночасного забезпечення стабільного та достатнього обсягу податкових надходжень до місцевих бюджетів України автором розроблена ціла низка заходів. Пропонується постійно підтримувати економічне зростання в регіонах та в цілому в Україні; створювати додаткові робочі місця, як зусиллям органів державної влади, так і місцевого самоврядування; зменшити податкове навантаження з податку на доходи фізичних осіб на менш захищені верстви населення. Цей податок, за думкою автора, має вирівнювати доходи населення через прогресію в оподаткуванні. Обґрунтована необхідність переведення податку на доходи фізичних осіб до місцевих податків або повністю, або частково. Це збільшить податкові повноваження органів місцевого самоврядування зі стягнення податку до бюджетів територіальних громад. Заміну нецільових міжбюджетних трансфертів автор пропонує здійснити за рахунок надходження податку на доходи фізичних осіб за диференційованими довготривалими додатковими ставками оподаткування. Обґрунтована також необхідність розширити повноваження органів місцевого самоврядування стосовно спільного із державною податковою службою адміністрування місцевих податків та зборів. Такі пропозиції автора націлені на збільшення надходження податку на доходи фізичних осіб до бюджетів, до забезпечення власними доходними джерелами місцевих бюджетів України, до поглиблення податкової децентралізації. Реалізація на практиці розроблених пропозицій дозволить органам місцевого самоврядування збільшити обсяг суспільних благ місцевого значення для жителів своїх територіальних громад, ефективніше виконувати делеговані та власні повноваження.

Ключові слова: податок на доходи фізичних осіб, персональний прибутковий податок, доходи бюджетів, місцеві податки, податкові повноваження.

Abstract. The article examines the budgetary role of the personal income tax in the formation of budgets at all levels. The analysis of tax revenues of local budgets of Ukraine was carried out. The role of interbudgetary transfers in the formation of their incomes was assessed. The author compared the domestic structure of tax revenues of local budgets with a similar structure in developed countries. All this allowed the author to identify and outline the actual problems of personal income tax and the financial decentralization carried out in Ukraine. In order to increase the income of taxes from the income of individuals and to simultaneously ensure a stable and sufficient amount of tax revenues to the local budgets of Ukraine, the author developed a whole series of measures. It is proposed to constantly support economic growth in the regions and in Ukraine as a whole. It is proposed to create additional jobs by state authorities and local governments at the same time. It is proposed to reduce the tax burden from personal income tax on less protected sections of the population. This tax, in the opinion of the author, should equalize the incomes of the population through progressive rates in taxation. There is a well-founded need to transfer personal income tax to local taxes. Personal income tax must be wholly or partly local. This will increase the tax powers of local self-government bodies to collect taxes from the budgets of territorial communities. The author proposes to replace the non-targeted interbudgetary transfers at the expense of personal income tax at differentiated long-term additional tax rates. The need to expand the powers of local self-government bodies regarding joint administration of local taxes and fees with the state tax service is also justified. Such proposals of the author are aimed at increasing the income tax of individuals to the budgets. The proposals will make it possible to provide local budgets of Ukraine with their own sources of income. The proposals will lead to a deepening of tax decentralization. Implementation of the developed proposals in practice will allow local self-government bodies to increase the amount of public goods of local importance for residents of their territorial communities. This will allow more efficient performance of delegated and own powers.

Keywords: personal income tax, individual income tax, budget revenues, local taxes, tax authority.

Постановка проблеми. Персональний прибутковий податок в Україні є вагомим джерелом наповнення бюджетів усіх рівнів. Більш того, його бюджетна роль постійно зростає. Податкове навантаження на доходи та прибутки поступово перевело свою вагу з юридич-

них осіб на громадян. Крім того, прибуткове оподаткування фізичних осіб в Україні пройшло декілька етапів його становлення та розвитку, враховуючи досвід та економічну та соціальну ситуацію в Україні, що постійно змінювалася. Ці етапи реформування

прибуткового оподаткування громадян відрізняються ставками оподаткування, пільгами, об'єктами оподаткування тощо. Чинний сьогодні податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) не є найкращим варіантом прибуткового оподаткування громадян. Він містить багато недоліків, майже не виконує своєї регулюючої ролі.

В Україні також була проведена бюджетна децентралізація. Її метою було створення фінансово незалежних самодостатніх територіальних громад шляхом їхнього об'єднання. Територіальні громади об'єдналися, проте не всі є фінансово самодостатніми. Такі територіальні громади одержали додаткові бюджетні ресурси до своїх бюджетів. Також була реформована система місцевого оподаткування. Органи місцевого самоврядування отримали додаткові доходні повноваження і, відповідно, більш значний обсяг місцевих податків та зборів до своїх бюджетів, які можуть витрачати на виконання власних повноважень. Проте, наразі досі рівень фінансової автономії органів місцевого самоврядування невисокий. Значну частку в доходах місцевих бюджетів займають міжбюджетні трансферти. Місцеві податки та збори не є основним податковим джерелом наповнення місцевих бюджетів. За цими податками органи місцевого самоврядування не одержали достатній обсяг податкових повноважень порівняно з аналогічними повноваженнями органів місцевого самоврядування розвинутих країн світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед робіт вітчизняних науковців вирішеною проблем оподаткування фізичних осіб присвячено багато праць. Так, Лютий І. та Іванюк В. досліджують проблематику оподаткування доходів фізичних осіб в контексті розвитку місцевих фінансів [1]. Також Іванюк В. ґрунтовно досліджує теоретико-методологічні основи оподаткування доходів фізичних осіб, розробила цілу низку рекомендацій з його модернізації, в тому числі шляхом запровадження багатоступеневої прогресивно-регресивної моделі податку [2]. Задорожня Л. поглибили теоретичні основи регулятивної ефективності персонального прибуткового податку та розробила науково-практичні рекомендації щодо модернізації елементів податку на доходи фізичних осіб в Україні [3].

Трансформацію персонального прибуткового податку в Україні ґрунтовно досліджує Шваблій К. [4]. Зазвичай учені аналізують механізм оподаткування доходів громадян в Україні, досліджують позитивний зарубіжний досвід з цього питання, розглядають можливість реформування окремих елементів ПДФО.

Метою статті є оцінка результатів формування доходів бюджетів за рахунок податку на доходи фізичних осіб в Україні та розробка пропозицій щодо збільшення надходжень від цього податку, а також окреслення шляхів поглиблення податкової децентралізації стосовно цього податку задля забезпечення фінансової автономії територіальних громад.

Виклад основного матеріалу. З метою оцінки та характеристики бюджетної ролі ПДФО ми визначимо цілий ряд показників: розподіл ПДФО між бюджетами; питома вага надходжень податку відносно ВВП; питома вага надходжень ПДФО відносно інших доходів зведеного, державного та місцевих бюджетів; структура надходжень податку залежно від баз оподаткування (джерел доходів); зарубіжний досвід формування місцевих бюджетів за рахунок індивідуального прибуткового оподаткування.

Отже, роль щодо наповнення бюджетів усіх рівнів податком на доходи фізичних осіб почнемо із врахування його надходжень відносно розмірів ВВП. Зрозуміло, що залежність обсягів надходжень податку від зростання ВВП в країні є прямою, оптимальні (за Парето-оптимумом) перерозподільчі відносини мають приводити, із зростанням ВВП, до відповідного зростання доходів населення, відповідно мають зростати обсяги надходжень ПДФО.

Впродовж 2001–2008 років до бюджетів надходило в середньому 4,5% ПДФО та військового збору відносно обсягу номінального ВВП. У 2009–2013 роках середній показник склав 4,8% ВВП, а за період 2014–2020 років до бюджетів усіх рівнів в середньому надходило 6,1% ПДФО та військового збору відносно ВВП.

Виходячи з наведених даних простежується довгострокова тенденція спочатку незначного збільшення надходження ПДФО та військового збору відносно ВВП – до 2013 року, потім зростання частки до 6,1% до кінця 2020 року. У 2021 році надійшло податку та збору в розмірі 7,0% ВВП, а в 2022 році сплати ПДФО та військового збору збільшилися до 8,1% ВВП. Це відбулося за умов, коли номінальний ВВП у 2022 році скоротився на 4,9%. Надходження ж податку та збору збільшилися на 10,5%: до бюджетів усіх рівнів у 2022 році надійшло 420,7 млрд. грн. ПДФО та військового збору, що на 40,0 млрд. грн. більше показника минулого року (таблиця 1). У структурі доходів зведеного бюджету частка ПДФО та військового збору мала нестійку тенденцію: спочатку відмічалось зростання питомої ваги з 17,73% у 2016 році до 25,41% у 2020 році, далі – скорочення. У 2021 році питома вага скоротилася до 22,90% загального обсягу доходів зведеного бюджету України, а в 2022 році – до 19,15%.

Схожу тенденцію ми можемо прослідкувати щодо зарахувань ПДФО та військового збору до бюджетів усіх рівнів відносно загального обсягу податкових надходжень. Так, у 2016 році платниками ПДФО та військового збору було сплачено 21,33% податкових надходжень зведеного бюджету, а в 2021 році цей рівень досяг 30,77%, що на 9,44 відсоткових пункти, або на 44,3% більше показника 2016 року. У 2021 році надійшло податку та військового збору в обсязі 26,19% податкових надходжень зведеного бюджету України. У наступному році надходження ПДФО та військового збору відносно загального обсягу податкових надходжень зведеного бюджету набули максимального значення за період, що досліджується.

Високою залишається і частка надходження ПДФО та військового збору порівняно із загальним обсягом податків на доходи та прибуток. Максимальне значення – 84,58% спостерігалось у 2020 році, мінімальне – 68,41% – у 2018 році.

Ми вбачаємо резерви подальшого зростання частки надходжень ПДФО відносно доходів, податкових надходжень зведеного бюджету та ВВП шляхом виконання податком своєї регулюючої ролі. Доходи населення в Україні мають вирівнюватися. Вже давно назріла необхідність запровадження прогресивного оподаткування доходів населення.

Податок на доходи фізичних осіб багато років був та залишається базовим джерелом наповнення дохідних частин місцевих бюджетів, особливо бюджетів територіальних громад. Відповідно до вимог статті 64 Бюджетного кодексу України [6] до доходів загального фонду

Таблиця 1 – Динаміка надходжень ПДФО та військового збору до зведеного бюджету України

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021
Надходження ПДФО та військового збору, млрд. грн.	138,8	185,7	229,9	275,5	349,8	380,7	420,7
Доходи зведеного бюджету, млрд. грн.	782,7	1016,8	1184,3	1289,8	1376,7	1662,2	2196,3
Надходження ПДФО та військового збору до загального обсягу доходів зведеного бюджету, %	17,73	18,26	19,41	21,36	25,41	22,90	19,15
Податкові надходження зведеного бюджету, млрд. грн.	650,8	828,2	986,3	1070,3	1136,7	1453,8	1343,2
Надходження ПДФО та військового збору до загального обсягу податкових надходжень зведеного бюджету, %	21,33	22,42	23,31	25,74	30,77	26,19	31,32
Податки на доходи, прибуток, що надійшли до зведеного бюджету, млрд. грн.	199,0	259,1	336,1	392,8	413,6	513,6	551,2
Надходження ПДФО та військового збору до загального обсягу податків на доходи, прибуток, %	69,74	71,67	68,41	70,13	84,58	74,12	76,32

Джерело: [5]

бюджетів міст обласного значення має зараховуватися 60% податку на доходи фізичних осіб. З 1 січня 2022 року на виконання положень статті 28 Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» [7] до бюджетів територіальних громад податок на доходи фізичних осіб зараховується в розмірі 64%. Законом України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» [8] було продовжено зарахування у 2023 році ПДФО до загального фонду бюджетів територіальних громад за минулорічною нормою – 64%. Таким чином, чинні нормативи зарахувань ПДФО до бюджетів наступні: до державного бюджету – 21%, до обласних бюджетів – 15%, до бюджетів територіальних громад – 64%.

Зміна нормативу зарахувань ПДФО до бюджетів різних рівнів відповідно відобразилася і на зміні динаміки структури податкових надходжень місцевих бюджетів України за 2017–2022 роки (таблиця 2).

ПДФО займав значну питому вагу в податкових надходженнях місцевих бюджетів. Крім того, вона щорічно збільшувалася. У 2020 році частка ПДФО сягала 62,3% податкових надходжень місцевих бюджетів. І якщо у 2021 році частка ПДФО тимчасово зменшилася до 61,2%, то у 2022 році ми мали можливість побачити максимальну частку цього податку відносно всіх податкових надходжень місцевих бюджетів – 69,2%, це на 8,0 відсоткових пункти більше показника 2021 року, а також аналогічного показника 2019 року. Найменшу частку ПДФО формували у податкових надходженнях місцевих бюджетів у 2017 році – 55,1%.

Щодо 2023 року, в цілому по країні було передбачено спад надходжень з ПДФО та військового збору. До місцевих бюджетів, за розрахунками Міністерства Фінансів України, зменшення надходжень очікувано становить 24,8% до показника 2022 року. Факторами впливу на спад надходжень ПДФО та військового збору

у 2023 році є зменшення ділової активності суб'єктів господарювання, виходячи з їх обмежених можливостей в період дії воєнного стану та ліквідації наслідків збройної агресії проти України.

За базою оподаткування податок на доходи фізичних осіб прогнозовано у 2023 році формується наступним чином:

– ПДФО, що сплачується податковими агентами із доходів платника податку у вигляді заробітної плати – 76,8%;

– ПДФО з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями та особами рядового і начальницького складу, що сплачується податковими агентами – 18,6%;

– ПДФО, що сплачується податковими агентами із доходів платника податку інших ніж заробітні плати – 2,8%;

– ПДФО, що сплачується фізичними особами за результатами річного декларування – 1,8%.

Треба додати, що особливістю наповнення бюджету податком на доходи фізичних осіб у 2022 році є збільшення надходжень по податку на доходи з грошового забезпечення та інших виплат, отриманих військовослужбовцями, особами рядового та начальницького складу. Зростання сплат ПДФО від цієї категорії платників податків очікувано складе 4,7 разів. З 1 березня 2022 року військовослужбовцям Збройних Сил та співробітникам інших безпекових відомств відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану», встановлено щомісячні додаткові виплати в розмірі 30,0 тис. грн. А тим з них, які беруть безпосередню участь у бойових діях, або забезпечують здійснення заходів з національної безпеки і

Таблиця 2 – Динаміка структури податкових надходжень місцевих бюджетів України за 2017–2022 роки

Доходи	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Податкові надходження – всього, з них:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
– податок на доходи фізичних осіб	55,1	59,4	61,2	62,3	61,2	69,2
– податок на прибуток підприємств	3,2	4,0	3,8	3,4	4,6	3,4
– рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	1,2	2,1	2,0	1,6	2,5	2,2
– внутрішні податки на товари та послуги	6,6	5,9	5,1	5,4	5,2	3,3
– місцеві податки та збори	26,2	26,2	27,2	26,5	25,9	21,4
– інші податки та збори	7,7	2,4	0,7	0,8	0,6	0,5

Джерело: [5]

оборони, відсічі і стримування збройної агресії, перебуваючи безпосередньо в районах у період здійснення зазначених заходів (у тому числі військовослужбовцям строкової служби) – розмір цієї додаткової винагороди збільшується до 100,0 тис. грн. в розрахунку на місяць пропорційно часу участі у таких діях та заходах [9].

Зазначене змінило структуру надходжень до бюджету податку на доходи фізичних осіб за видами економічної діяльності. Так питома вага в структурі надходжень податку на доходи фізичних осіб від установ та організацій бюджетної сфери зросла з 37,1% до 47,8%, або на 10,7 відсоткових пункти. (до складу надходжень податку на доходи фізичних осіб від бюджетної сфери входять надходження й від оборонної галузі, а саме з грошового забезпечення та інших виплат, отриманих військовослужбовцями, яка і сприяла найбільшому зростанню протягом 2022 року, а саме з 18,7% у 2021 році до 29,7% у 2022 році, тобто на 11,0 відсоткових пункти).

Як наслідок, зменшили свої показники за 2022 рік у порівнянні з 2021 роком такі галузі як: торгівля – на 2,8 відсоткових пункти, промисловість – на 2,7 відсоткових пункти, транспорт та зв'язок – на 2,1 відсоткових пункти, будівництво – на 1,7 відсоткових пункти, інші – на 1,2 відсоткових пункти, суб'єкти підприємництва – на 0,4 відсоткових пункти, фінансова діяльність – на 0,2 відсоткових пункти.

Такі зміни в структурі надходжень ПДФО вимагають від державної влади та органів місцевого самоврядування підтримувати економічне зростання в країні, в кожному регіоні; створювати додаткові робочі місця. Це забезпечить високий рівень зайнятості населення, зменшить навантаження на бюджет необхідністю соціально захищати населення. Окреслені заходи забезпечать надходження до бюджетів необхідного обсягу ПДФО.

Також дані таблиці 2 нам дають уявлення про розвиток місцевого оподаткування в Україні. Воно є важливою проблемою фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування і мобілізації доходів до місцевих бюджетів. Від частки місцевих податків та зборів

у доходах та податкових надходженнях місцевих бюджетів залежить ступінь фінансової децентралізації в країні.

В різних країнах, не в останню чергу залежно від державного устрою, існують значні відмінності у податкових надходженнях бюджетів місцевого самоврядування. Окремі країни ОЕСР навіть забезпечують себе надходженнями одного або кількох податкових джерел доходів (рис. 1).

Так, у Великобританії податкові надходження цілком формуються за рахунок одного майнового податку (податку на нерухомість). Окрім Великобританії, податки на нерухомість відігравали значну роль у формуванні податкових доходів місцевих бюджетів Греції – 93,2%, Словаччини – 63,7%, Чехії – 56,0%. В країнах Європи, які характеризуються найвищим рівнем життя та відносно високими податками, велику роль у формуванні податкових надходжень місцевих бюджетів відіграють прибуткові податки. Так, в Швеції за їх рахунок було сформовано 97,6% податкових надходжень, в Данії – 89,0%. Якщо у вищевказаних країнах формування податкових надходжень здійснюється за рахунок одного-двох податків, то в Австрії, Італії, Німеччині, Польщі, Словаччині, Угорщині та Франції існують диверсифіковані податкові надходження.

Місцеві податки повинні бути основним джерелом формування доходів бюджетів територіальних громад. Саме вони формують власні ресурси органів місцевого самоврядування. ПДФО має стати в Україні місцевим податком. І тут можуть бути цілком прийнятні такі варіанти переведення ПДФО до складу місцевих.

І варіант. ПДФО стає місцевим податком у повному обсязі зарахувань. Можливість введення пропорційних ставок органами місцевого самоврядування має передбачатися єдиним законодавчим документом на всій території країни. Ставки можуть мати шкалу із дозволеними діапазонами коливань. Органи місцевого самоврядування, таким чином, отримують можливість конкурентних переваг своїх територій щодо оподаткування громадян ПДФО.

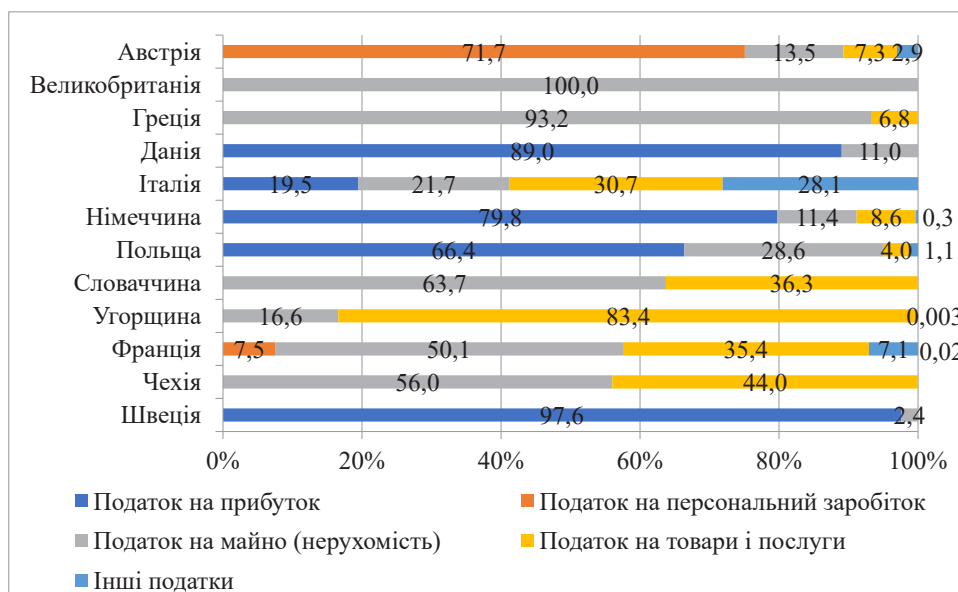

Рисунок 1 – Структура податкових надходжень місцевих бюджетів окремих країн ОЕСР за 2021, %

Джерело: [10]

II варіант. Ставка ПДФО поділяється на загальнодержавну та місцеву. За загальнодержавною ставкою ПДФО сплачується до державного бюджету. За місцевою ставкою – до місцевого бюджету (до бюджету територіальної громади). Це може не змінити існуючий розподіл цього податку між державним та місцевими бюджетами, проте надасть органам місцевого самоврядування додаткових податкових повноважень та відповідальності за надходження цього податку до їх бюджетів. Структурована ставка може бути і у випадку переходу до прогресивної шкали оподаткування.

III варіант. Умови схожі на ті, що передбачені II варіантом. Додається запровадження диференційованих довготривалих додаткових ставок оподаткування ПДФО. Це дозволить замінити надання нецільових міжбюджетних трансфертів стягненням податку на доходи фізичних осіб. Пропозиція за цим варіантом є актуальною, бо до проблематики формування місцевих бюджетів досі віднесена висока питома вага міжбюджетних трансфертів від органів державного управління. Вона зменшилася з 56,4% у 2014 році до 34,9% у 2021 році. У 2022 році показник склав 24,6%. Частково міжбюджетні трансферти можна замінити регулюючим ПДФО, що більш ефективно стосовно мобілізації цього податку.

Висновки. Проведене дослідження бюджетної ролі ПДФО у формуванні бюджетів усіх рівнів, аналіз податкових надходжень місцевих бюджетів України та досвід формування місцевих бюджетів розвинуватих країн дозволили нам виявити актуальні проблеми справляння ПДФО та проведеної в Україні фінансової децентралізації. Ми наразі можемо виокремити такі:

– недостатня роль власних доходів у загальній структурі доходів місцевих бюджетів. Тобто, високою є частка загальнодержавних податків та зборів. Також високою залишається частка міжбюджетних трансфертів. Податкові повноваження даремно централізуються у органів державної влади, зацікавленість органів місцевого самоврядування у результатах своєї роботи з формування власних бюджетів є мінімальною;

– частка місцевих податків та зборів у складі податкових надходжень місцевих бюджетів все ще не є високою, з огляду на проведену децентралізацію;

– висока концентрація ПДФО у складі доходів державного бюджету. Це зменшує первинні доходи місцевих бюджетів у вигляді податкових надходжень;

– питома вага надходжень ПДФО відносно ВВП країни щорічно збільшується, проте є перспективи її подальшого зростання через виконання ПДФО своєї регулюючої ролі рівень доходів населення;

– незначний обсяг доходних повноважень органів місцевого самоврядування порівняно із доходними повноваженнями місцевої влади країн ЄС та ОЕСР.

Для того, щоб збільшити надходження податків з доходів фізичних осіб та одночасно забезпечити стабільний і достатній обсяг податкових надходжень до місцевих бюджетів України ми пропонуємо реалізувати на практиці такі заходи:

– постійно підтримувати економічне зростання в регіонах та в цілому країні, створювати додаткові робочі місця, зменшити податкове навантаження з ПДФО на менш захищені верстви населення. ПДФО має вирівнювати доходи населення через прогресію в оподаткуванні;

– ПДФО – це основний податок, що формує доходи місцевих бюджетів. Це загальнодержавний податок. Ми пропонуємо перевести його до місцевих податків повністю (I варіант), або частково (II та III варіанти). Також необхідно наділити додатковими податковими повноваженнями органи місцевого самоврядування зі стягнення податку до бюджетів територіальних громад;

– заміна нецільових міжбюджетних трансфертів стягненням податку на доходи фізичних осіб за диференційованими довготривалими додатковими ставками оподаткування;

– розширити повноваження органів місцевого самоврядування стосовно спільного із державною податковою службою адміністрування місцевих податків та зборів. Відповідні зміни внести до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та Податкового кодексу України.

Зазначені пропозиції мають своїм наслідком збільшення надходження ПДФО до бюджетів, вони мають забезпечити податковими надходженнями місцеві бюджети України. Пропозиції допоможуть покращити практику місцевого оподаткування в Україні, створять додаткові податкові повноваження органів місцевого самоврядування. Реалізація на практиці наших пропозицій дозволить органам місцевого самоврядування збільшити обсяг суспільних благ місцевого значення для жителів своїх територіальних громад, ефективніше виконувати делеговані та власні повноваження.

Бібліографічний список:

1. Лютий І.О., Іванюк В.Е. Оподаткування доходів фізичних осіб та місцеві фінанси: суперечності й перспективи їх розв'язання. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Київ, 2018. № 1(196). С. 53–59.
2. Іванюк В.Е. Модернізація системи оподаткування доходів фізичних осіб в Україні : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Київ, 2019. 282 с.
3. Задорожня Л.А. Регулятивна ефективність персонального прибуткового податку: приклад України : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Ірпінь, 2019. 293 с.
4. Швабій К. Трансформація персонального прибуткового податку в Україні. *Економічний вісник. Серія : фінанси, облік, оподаткування*. 2019. Випуск 3. С. 48–58.
5. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/> (дата звернення: 20.05.2023).
6. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 25.05.2023).
7. Про Державний бюджет України на 2022 рік : Закон України від 2 грудня 2021 року № 1928-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text> (дата звернення: 25.05.2023).
8. Про Державний бюджет України на 2023 рік : Закон України від 3 листопада 2022 року № 2710-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text> (дата звернення: 25.05.2023).

9. Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 168. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.05.2023).

10. Revenue Statistics 2021: The Initial Impact of COVID-19 on OECD Tax Revenues. DOI: <https://doi.org/10.1787/6e87f932-en>

References:

1. Lyutyu I.O., Ivanyuk V.E. (2018) Opodatkovannya dokhodiv fizychnykh osib ta mistsevi finansy: superechnosti y prespektyvy yikh rozv'yazannya [Personal income taxation and local finances: contradictions and prospects for their resolution]. *Visnyk Kyivivs'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*. Kyiv, no. 1(196), pp. 53–59.

2. Ivanyuk V.E. (2019) Modernizatsiya systemy opodatkovannya dokhodiv fizychnykh osib v Ukraini [Modernization of the personal income taxation system in Ukraine]: dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.08. Kyiv.

3. Zadorozhnyia L.A. (2019) Rehulyatyvna efektyvnist' personal'noho prybutkovoho podatku: pryklad Ukrainy [Regulatory efficiency of personal income tax: the example of Ukraine]: dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.08. Irpin.

4. Shvabiy K. (2019) Transformatsiya personal'noho prybutkovoho podatku v Ukraini [Transformation of personal income tax in Ukraine]. *Ekonomichnyy visnyk. Seriya: finansy, oblik, opodatkovannya*, vol. 3, pp. 48–58.

5. Derzhavnyy veb-portal byudzhetu dlya hromadyan [State budget web portal for citizens]. Available at: <https://openbudget.gov.ua/> (accessed May 20, 2023).

6. Byudzhetnyy kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 08 lypnya 2010 r. № 2456-VI [Budget Code of Ukraine: Law of Ukraine dated July 8, 2010 No. 2456-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (accessed May 25, 2023).

7. Pro Derzhavnyy byudzhet Ukrainy na 2022 rik: Zakon Ukrainy vid 2 hrudnya 2021 roku № 1928-IX [On the State Budget of Ukraine for 2022: Law of Ukraine dated December 2, 2021 No. 1928-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text> (accessed May 25, 2023).

8. Pro Derzhavnyy byudzhet Ukrainy na 2023 rik: Zakon Ukrainy vid 3 lystopada 2022 roku № 2710-IX [On the State Budget of Ukraine for 2023: Law of Ukraine dated November 3, 2022 No. 2710-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text> (accessed May 25, 2023).

9. Pytannya deyakykh vyplat viys'kovosluzhbovtshym, osobam ryadovoho i nachal'nyts'koho skladu, politseys'kym ta yikh sim'yam pid chas diyi voyennoho stanu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28 lyutoho 2022 r. № 168 [The issue of certain payments to military personnel, rank and file officers, police officers and their families during martial law: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 28, 2022 No. 168]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2022-%D0%BF#Text> (accessed May 25, 2023).

10. Revenue Statistics (2021) The Initial Impact of COVID-19 on OECD Tax Revenues. DOI: <https://doi.org/10.1787/6e87f932-en>

Стаття надійшла до редакції 05.06.2023